

ikke. Det vil dog altid blive tvivlsomt, om det vil lykkes at saa hele Hæren koncentreret, og i ethvert Tilfælde kan det ikke være afgjørende, om vor Hær er 10000 Mand større eller ikke; er vor Hær større, giver Fjenden sin Expedition et tilsvarende større Omfang; det kan aldrig have nogen Vanskelighed for en Fjende, der overhovedet kan og vil anvende Noget paa at undertvinge Danmark, at sende en Hær, der i ethvert Tilfælde er vor væsentlig overlegen. Man vilde derfor ogsaa med en saadan Ordning, der vilde være fortræffelig, naar Krigen skulde føres i Jylland i Alliance med en stor Sømagt, der fuldstændig behersker vore Farvande, staa ligeoverfor den Mulighed, navnlig naar det ikke lykkedes i Tide at saa Hæren koncentreret paa Sjælland, at maatte opgive Forsvaret efter ganske kort Tids Forløb.

Underledes stiller det sig derimod, naar man foretager en Undersøgelse af, hvorvidt Forsvaret af Kjøbenhavn og derigjennem af Landet væsentlig vil kunne styrkes ved Anlæg af permanente Befæstninger. Man vil da finde, at man ved at give Hovedstaden en saadan Befæstning mod Landsiden, der dækker mod Overtrompling og Bombardement fra denne Side samtids med, at den eksisterende Søbefæstning muligst udvidet dækker mod Søsidens, vil opnaa følgende Fordele for Forsvaret:

Operationshæren bliver mere fri i sine Bevægelser og kan med mere Kraft søge at imødegaa en Landgang eller at kaste en allerede landfat Fjende, idet Hovedstaden er dækket mod et coup de main ved den permanente Befæstning, som til sin foreløbige Besætning nu kan noies med Forsætningsafdelinger og Fæstningsartilleri. Operationshæren vil efter et mislykket Forsøg paa at staa en landfat Styrke langt lettere kunne trække sig nogenledes uskadt tilbage til Fæstningen, da den ikke er udsat for at oprives ved stadig at skulle lægge sig imellem Fjenden og denne.

Forsvaret vil da kunne trækkes længe ud, da en Fjende ikke vil kunne indtage den permanente befæstede Hovedstad uden ved Udmingring eller ved et Artilleriangreb. Det Første vil tage meget lang Tid, da Kjøbenhavn frembyder usædvanlig gunstige Betingelser for Proviantering; det Andet udfordrer en saa stor Kraftudvikling fra Fjendens Side baade i personel og materiel Retning, at det neppe vil blive forsøgt, tilmed da det for Fjenden medfører den Fare, at Operationen ikke hurtigt kan afbrydes og opgives, om de politiske Forhold skulde forandre sig; i ethvert Tilfælde vil ogsaa Artilleriangrebet tage lang Tid til Gjenneførelsen.

Forsvaret af Landet kan gjenneføres, selv om Angrebet skulde komme saa pludseligt, at det ikke lykkes os at koncentrere hele Hæren paa Sjælland. Det befæstede Kjøbenhavn vil nemlig kunne forsvares alene af de Afdelinger, som i Fredstid

ere paa denne Ø og rekruteres derfra, saa at Situationen, som ved et ubefæstet Kjøbenhavn i et saadant Tilfælde vilde være temmelig haabløs, bliver meget bedre end den er, naar hele Hæren vel var koncentreret, men Hovedstaden er ubefæstet.

Det vil af det tidligere Udviklede formentlig være klart, at hvor meget man end ved en Revision af Hærløven udvikler det levende Forsvar, saa er det først gjennem Befæstningsanlæg og specielt ved en Befæstning af Hovedstaden, at man kan saa et Forsvar, som giver nogen virkelig Garanti for, at ikke et tilfældigt Uheld kort efter Krigen Udbrud skal nøde os til strax at slutte Fred. Befæstningsanlæg anvendes ogsaa overalt selv af meget store Stater, som kunde synes tilstrækkelig dækkede af deres store Hære, til at styrke Forsvaret og gjøre det mere uafhængigt af Tilfældigheder. Det er kun et ganske enkelt Land, som paa Grund af en særegen politisk Stilling og paa Grund af ganske eiendommelige, for Forsvaret specielt gunstige Forhold hidtil har vovet at staa sig til No uden Befæstninger. Da Danmark nu hverken kan rose sig af saa gunstige Naturforhold eller saa gunstige politiske Forhold, er det rimeligt, at her maa være omtrent den samme Nødvendighed til Stede for Befæstninger som i andre Lande, om ellers vort Forsvar skal kunne bestaa sin Prøve i Krigen.

Man skal her ikke gaa nærmere ind paa Detaillerne af den Befæstning, man kunde ønske om Kjøbenhavn mod Landsiden, men kun bemærke, at da den nødvendig maa opfylde den Betingelse, at den fuldstændig dækker mod Overtrompling og Bombardement, og at den tilfædder vor egen retirerende Hær en let Afgang og en let Debouchering, saa vil den almindelige Form for store Fæstninger, en Enceinte, der dækker mod Overtrompling, og en fremstødt Fortrække, der holder Fjenden udenfor Bombardementsafstanden, i alt væsentligt ogsaa passe her. Denne almindelige Form vilde imidlertid kunne modificeres paa Grund af Terrainets Bestaaffenhed, saaledes at Fæstningen blev billigere og lettere at forsvare for en Minimumsbefæstning. Ved nemlig paa den ene Fløi at skyde Enceinten saa langt frem, at den foruden at dække mod Overtrompling ogsaa dækkede mod Bombardement, og ved paa den anden Fløi at forhindre Fjendens Fremrykning ved en Overpømmelse, forsvaret af Feltværker eller provisoriske Værker, vilde man kunne spare de fleste Forter, idet saadanne da kun behøvedes foran Midtpartiet, hvor det vilde være hensigtsmæssigt at skyde dem frem til Nærheden af Søpartiet Vest for Lyngby.

Der kunde ogsaa være Grund til at undersøge, om ikke andre permanente Anlæg kunde være hensigtsmæssige dels til at lette og dække Hærens Koncentrering, dels til at dække bestemte Punkter mod Landgang og dels til at afgive mere be-